

سازمان تأمین اجتماعی با چالش های مالی جدی روبرو است

کاهش نقش شستا در تأمین مالی از ۶ به ۲ درصد

قانونی از دست رفته است. «سالاری در ادامه به کاهش سهم تأمین مالی از طریق شستا اشاره کرد و افزود: نقش شرکت سرمایه گذاری تأمین اجتماعی در تأمین مالی سازمان از شش درصد به دو درصد کاهش یافته است. این کاهش نقش شستا به عنوان یکی از منابع مهم درآمدی سازمان، فشار مالی بیشتری را به تأمین اجتماعی وارد کرده است.»

چالش های دوره اخیر

با توجه به موضوعات مطرح شده توسط مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، کاهش ظرفیت تسهیلات بانکی، از دست دادن برخی اختیارات قانونی، کاهش نقش شستا در تأمین مالی و مشکل در وصول مطالبات، بخشی از چالش های این نهاد در شرایط فعلی محسوب می شوند. ظرفیت تسهیلات بانکی تأمین اجتماعی در سال های گذشته از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان به ۲۷.۵ هزار میلیارد تومان کاهش یافته است. همچنین، به دلیل از دست رفتن بخشی از اختیارات قانونی، این سازمان دیگر نمی تواند با واگذاری اموال یا سهام، بدهی های خود را تسویه کند.

کاهش نقش شستا در تأمین مالی منابع مورد نیاز تأمین اجتماعی، فشار مالی بیشتری را در سال های اخیر به بزرگ ترین نهاد بیمه گر اجتماعی کشور وارد کرده است. علاوه بر این، تأمین اجتماعی به دلیل شرایط اقتصادی کشور و مصلحت های ملی، از اقدامات نامتعارف و فشار بر

است. او در نشست در چهارم اسفندماه با حضور معاونان، مدیران ستادی و مدیران کل استانی بیان کرد که این سازمان در سال ۱۳۹۹ از ظرفیت های مالی قابل توجهی برخوردار بود. به عنوان مثال، با توجه به بدهی کمتر از ۵۰ هزار میلیارد تومانی تأمین اجتماعی به بانک رفاه کارگران در آن سال، سازمان قادر بود هر روز بدهی خود را تسویه کند، اما ترجیح داد از ظرفیت بانک به صورت حداکثری استفاده کند.

امروزه اما با توجه به داده های مرتبط با حوزه مالی و بانکی، این ظرفیت به طور محسوسی کاهش یافته است. سالاری تأکید کرد که اگر تورم و افزایش هزینه ها را در نظر بگیریم، معادل امروزی آن بدهی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان می شد، اما اکنون ظرفیت تسهیلات بانکی سازمان به ۲۷.۵ هزار میلیارد تومان کاهش یافته است. این کاهش ظرفیت ها، سازمان را با چالش های جدی مواجه کرده است.

کاهش اختیارات قانونی و نقش شستا

مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی در نشست چهارم اسفندماه، همچنین به کاهش اختیارات قانونی این سازمان در تسویه بدهی ها اشاره کرد. او بیان کرد: «در گذشته، سازمان می توانست با واگذاری سهام یا اموال، بدهی های خود را تسویه کند. به عنوان مثال، در اسفند ۱۴۰۰ سازمان با واگذاری اموال، حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان از بدهی های خود را پرداخت کرد، اما امروز این اختیار

مهناز بیرانوند

روزنامه نگار

سازمان تأمین اجتماعی، به عنوان بزرگ ترین نهاد بیمه ای کشور با پوشش بیش از ۴۹ میلیون نفر، نقش بسیار مهمی در حوزه بیمه اجتماعی ایران ایفا می کند. بر اساس داده های مرکز آمار ایران در سال گذشته، ۷۳ درصد از جمعیت کشور تحت پوشش بیمه اجتماعی قرار دارند که سهم عمده آن متعلق به سازمان تأمین اجتماعی با ۵۳ درصد، صندوق بازنشستگی کشوری با هفت درصد و سایر صندوق های بیمه گر اجتماعی مانند صندوق های کشاورزان، روستاییان و عشایر، نیروهای مسلح، بانک ها، نفت و دیگر نهاد های بیمه ای با سهمی بیش از ۱۲ درصد است.

این سازمان با ارائه خدمات گسترده ای از جمله بیمه، بازنشستگی، مستمری، درمان و خدمات کوتاه مدت به گروه های مختلف تحت پوشش، ماهانه حدود ۹۰ هزار میلیارد تومان صرف ایفای تعهدات خود می کند. بخش عمده منابع مالی مورد نیاز تأمین اجتماعی (حدود ۸۶ درصد) از طریق وصول حق بیمه تأمین می شود. علاوه بر این، سود حاصل از شرکت های زیرمجموعه شستا، سرمایه گذاری ها و وصول مطالبات معوق از کارفرمایان و دولت از دیگر منابع درآمدی این سازمان محسوب می شوند. با این حال، سازمان تأمین اجتماعی در دوره های مختلف با چالش های متعددی در حوزه تأمین منابع مالی مواجه بوده است. کاهش ظرفیت تسهیلات مالی، افت دوره ای سوددهی شرکت سرمایه گذاری تأمین اجتماعی (شستا)، کاهش اختیارات قانونی در استفاده از روش های مختلف تأمین مالی و اختلال در وصول مطالبات، بخشی از این چالش ها هستند. به طور طبیعی، اختلال در روند تأمین منابع مالی این سازمان، که بزرگ ترین نهاد بیمه اجتماعی کشور است، می تواند ارائه خدمات به نیمی از جمعیت کشور را با مشکل مواجه کند. به عنوان مثال، هزینه کرد ماهانه ۶۰ هزار میلیارد تومانی سازمان در بخش پرداخت حقوق بازنشستگان و مستمری بگیران، یکی از خدمات گسترده این سازمان به جامعه تحت پوشش خود است.

افت ظرفیت مالی تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان یکی از نهادهای کلیدی در نظام رفاه و تأمین اجتماعی، نقش حیاتی در ارائه خدمات به بیمه شدگان و بازنشستگان ایفا می کند. به گفته مصطفی سالاری، مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، این نهاد در سال های اخیر با چالش های مالی قابل توجهی مواجه بوده

گزارش

طرح های تحولی بیست گانه در چارچوب مسیری جدید قرار است در دوره جدید راهگشای روند حرکتی سازمان تأمین اجتماعی باشند. سبزه همین طرح از این مجموعه، به عنوان «ضابطه استعدادیابی، شناسایی و جذب نخبگان»، مبنای تحول در حوزه نیروی انسانی به شمار می رود. این طرح توجه به استعدادیابی و شناسایی نخبگان را در حوزه تأمین اجتماعی به یک اولویت تبدیل کرده است. سازمان تأمین اجتماعی از این طریق، با شناسایی استعدادها، حرکت در مسیر توسعه و پیشرفت سازمانی و بهره مندی بهینه از نیروی انسانی شایسته را هدف گذاری کرده تا خدمات بهتری به جامعه تحت پوشش ارائه دهد.

سازمان تأمین اجتماعی با جامعه ۴۹ میلیون نفری تحت پوشش، نیازمند اولویت بخشی به ظرفیت ها و پتانسیل های مختلف در حوزه نیروی انسانی است. حضور نخبگان و استعداد های برتر، گام های تحولی در بخش های بیمه ای، درمانی، بازنشستگی و اقتصادی را تسهیل می کند. برای تحقق این اهداف، شناسایی، جذب و ارتقای نیروی انسانی مستعد و خلاق باید در دستور کار تأمین اجتماعی قرار گیرد. طرح «ضابطه استعدادیابی و شناسایی و جذب نخبگان» این بستر را فراهم کرده است. سازمان تأمین اجتماعی از استعداد های شایسته دعوت کرده تا از افکار و ایده های برتر آنان در حوزه تأمین اجتماعی استفاده شود.

ابلاغ طرح توسط مدیر عامل تأمین اجتماعی

مصطفی سالاری، مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، اواسط بهمن ماه در جلسه شورای هماهنگی معاونان توسعه مدیریت دستگاه های تابعه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بر اهمیت بهره وری نیروی انسانی و مدیریت منابع مالی تأکید کرد. او گفت: «در سازمان تأمین اجتماعی، بهره وری کارکنان و مدیریت مصارف از اولویت های اصلی است. ما تلاش کرده ایم با شفاف سازی مقررات و تجمیع پخشنامه ها، سردرگمی را کاهش داده و رضایت شرکای اجتماعی را جلب کنیم.»

سالاری همچنین با اشاره به طرح شناسایی استعداد های درون سازمان تأمین اجتماعی، افزود: طرح شناسایی

راهکارهای مواجهه با چالش های مالی

مجموع چالش های اشاره شده، وضعیت مالی دشواری را پیش روی سازمان تأمین اجتماعی قرار داده است. مدیر عامل این نهاد بیمه ای برای بهبود وضعیت مالی، راهکارهایی در حوزه های بانکی، شستا و وصول مطالبات ارائه کرده است. سالاری در نشست چهارم اسفندماه با معاونان و مدیران ستادی و استانی تأمین اجتماعی، بر لزوم بازگرداندن بانک رفاه کارگران به سازمان بدون محدودیت های فعلی و استفاده از ظرفیت های آن برای بهبود خدمات به بازنشستگان و بیمه شدگان تأکید کرد. او همچنین خواستار اصلاح ساختار شستا و شرکت های تابعه شد و افزود که سازمان تأمین اجتماعی باید از بنگاه داری خارج شود تا بازدهی سرمایه های آن افزایش یابد. اولویت دهی به وصول مطالبات نیز از دیگر راهکارهای مطرح شده توسط مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی برای بهبود وضعیت مالی این نهاد است. سالاری از مدیران کل استان ها خواست تا با حداکثر تلاش، وصول مطالبات را در اولویت قرار دهند تا پایان سال بدون مشکل سپری شود.

تعهدات حوزه بازنشستگی و بیمه شدگان

ارائه خدمات به حدود ۱۶ میلیون و ۵۲۳ هزار بیمه شده و بیش از ۴ میلیون و ۷۰۰ هزار بازنشسته و مستمری بگیر، نیازمند تأمین منابع مالی هنگفت از سوی سازمان تأمین اجتماعی است. این افراد به همراه خانواده های تحت پوشش، بخش عظیمی از جمعیت بیمه شده کشور را تشکیل می دهند. مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به تعهدات مالی این نهاد، توضیح داد: «برنامه ای برای پرداخت های پیش رو وجود دارد، اما در صورت عدم حل موضوع سود انباشته بانک رفاه کارگران، اجرای آن بسیار دشوار خواهد بود.» با این حال، او تأکید کرد که از تمام ظرفیت های کشور استفاده خواهد شد تا تعهدات سازمان به موقع انجام شود. رویکرد سازمان تأمین اجتماعی در شناسایی مشکلات و ارائه راه حل ها برای مواجهه با چالش های مالی، نشان دهنده درک این نهاد از وضعیت اقتصادی فعلی جامعه، فعالان کار و تولید است. حرکت در مسیر توسعه سازمانی و تلاش برای بهبود خدمات به جامعه تحت پوشش، گامی مهم در جهت تحقق اهداف این سازمان به شمار می رود.

راهکار تأمین اجتماعی برای شناسایی استعداد های درون سازمان چیست؟

شایسته سالاری واقعی با آزمون جذب نخبگان

می کند. منابع آزمون شایسته یابی و شناسایی استعداد های کارکنان سازمان تأمین اجتماعی که در فروردین ماه سال آینده برگزار می شود، بر روی سایت این سازمان منتشر شده و افراد مشمول می توانند با مراجعه به نشانی tamin.ir نسبت به دریافت منابع اقدام کنند. این آزمون فرصتی ارزشمند برای کارکنان سازمان تأمین اجتماعی است تا با شناسایی استعداد ها و توانمندی های خود، گام های مؤثری در مسیر پیشرفت شغلی و توسعه فردی بردارند.

اهداف جذب و ارتقای استعداد ها

هدف اصلی طرح «ضابطه استعدادیابی و شناسایی و جذب نخبگان»، شناسایی استعداد های درون سازمانی است. به گفته مدیر عامل این سازمان، آزمون های مذکور به منظور حذف کارکنان طراحی نشده اند، بلکه برای تسهیل مسیر ارتقای شغلی همکاران مستعد برگزار می شوند. نتایج آزمون به عنوان معیاری برای انتصابات آینده درون سازمانی در تأمین اجتماعی در نظر گرفته خواهد شد. این رویکرد به سازمان کمک می کند تا از استعداد های شناسایی شده در جایگاه های کلیدی استفاده کند.

حمایت از بازنشستگان

اولویت تأمین اجتماعی است

یکی از مهم ترین اولویت های اساسی سازمان تأمین اجتماعی همواره به موضوعات بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش این نهاد مربوط می شود؛ پرداخت تسهیلات قرض الحسنه به حدود ۴ میلیون و ۷۰۰ هزار بازنشسته و مستمری بگیر از مهم ترین برنامه های همیشگی تأمین اجتماعی در راستای تقویت معیشت این بخش از جمعیت تحت پوشش است.

طبق اقدامات صورت گرفته، و بر اساس آخرین داده های آماری سازمان تأمین اجتماعی، از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون ۲۰۰ هزار نفر از جامعه هدف این نهاد بیمه گر تسهیلات ۳۰ میلیون تومانی قرض الحسنه دریافت کرده اند. بر مبنای اعلام این سازمان، تا پایان سال نیز تعداد دیگری از افراد مشمول، وام ضروری مورد نیاز خود را دریافت خواهند کرد.

دارا بون سن حداکثر ۷۸ سال، عدم سوددی حساب بانکی، مالکیت تلفن همراه به نام شخص متقاضی وام، نداشتن سابقه چک برگشتی و بدهی معوق به سیستم بانکی کشور بابت شخص متقاضی یا ضمانت وام دیگران، عدم استفاده از تسهیلات مشابه در دو سال گذشته و نیز داشتن موجودی کافی در حساب بانکی شخص به مبلغ ۱۰۰ هزار تومان، شرایط دریافت تسهیلات قرض الحسنه بازنشستگان تأمین اجتماعی محسوب می شود. بازنشستگان و مستمری بگیران برای دریافت این تسهیلات، می توانند با مراجعه به کانون های بازنشستگی سراسر کشور، نسبت به ثبت نام تسهیلات اقدام کنند

و در صورت داشتن هرگونه سوال یا ابهام، به صورت ساعت به شمار گیری تلفن ۱۴۲۰ تأمین اجتماعی یا کارشناسان مرکز ارتباطات مردمی این سازمان ارتباط برقرار کنند. سازمان تأمین اجتماعی در سال های اخیر با توجه به شرایط اقتصادی و تورمی کشور مبلغ تسهیلات مورد نیاز بازنشستگان تحت پوشش را در چندین مرحله افزایش داده است، به طوری که مبلغ این وام در سال های اخیر رشد ۶۰ برابری را تجربه کرد. به طور مشخص، میزان تسهیلات این بخش از ۵ میلیون تومان در سال ۱۴۰۱ با ثبت دو مرحله رشد در سال گذشته ابتدا به هفت میلیون تومان و سپس به ۱۲ میلیون تومان رسید. همچنین مبلغ تسهیلات بازنشستگان در ادامه به ۲۰ میلیون تومان و در نهایت در سال جاری با تصمیم مدیریت سازمان تأمین اجتماعی به رقم ۳۰ میلیون تومان افزایش یافت.

بر اساس اقدامات سازمان تأمین اجتماعی، اسسال و در هر مرحله ۴۰ هزار نفر از افراد مشمول بازنشسته و مستمری بگیر تأمین اجتماعی، تسهیلات قرض الحسنه را دریافت کرده اند. تاکنون پنج مرحله وام ضروری به بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش تأمین اجتماعی پرداخت شده است. در این راستا بازنشستگان و مستمری بگیران می توانند به صورت الکترونیک در سامانه خدمات غیرحضوری سازمان تأمین اجتماعی به نشانی es.tamin.ir مراجعه کنند یا از طریق کانون های بازنشستگی یا دفاتر پیشنهاد دولت برای ثبت نام وام اقدام کنند.

بازنشستگان باید توجه داشته باشند که نیازی به هیچ گونه پیگیری برای دریافت این تسهیلات ضروری وجود ندارد. فقط در صورت ارسال پیام کوتاه به حساب متعلق به این افراد، آنان منتظر دریافت تسهیلات قرض الحسنه خود باشند. البته با توجه به محدود بودن سهمیه اختصاصی به نسبت جمعیت بازنشستگان و تقاضای بالای این افراد، تسهیلات مستمری بگیران پس از فرجه کشی، در سایت این سازمان قرار می گیرد. مصطفی سالاری، مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، اواسط آذرماه اسسال با اعلام تحقق چندین مرحله تسهیلات قرض الحسنه ۳۰ میلیون تومانی به بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش در سال جاری، از تلاش برای تسریع فرایند پرداخت این تسهیلات به واسطه انعقاد تفاهنامه بین سازمان تأمین اجتماعی و بانک رفاه کارگران خبر داد.

بر اساس داده های مرتبط با تسهیلات ضروری بازنشستگان تأمین اجتماعی، در سال گذشته حدود ۲۶۰ هزار فقره وام قرض الحسنه به بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش این نهاد بیمه ای پرداخت شد. طبق روال اخیر، تا پایان سال جاری نیز یک مرحله پرداخت تسهیلات بازنشستگی دیگر به ۴۰ هزار نفر از بازنشستگان و مستمری بگیران تأمین اجتماعی پرداخت خواهد شد. سازمان تأمین اجتماعی با هدف بهبود کیفیت زندگی بازنشستگان و کاهش دغدغه های مالی آنان، برنامه های حمایتی خود را توسعه داده است، این سازمان، علاوه بر پرداخت تسهیلات قرض الحسنه، خدمات دیگری مانند بیمه درمانی تکمیلی، ارائه مشاوره های روانشناسی و برنامه های تفریحی-فرهنگی را نیز در دستور کار خود قرار داده است. این اقدامات نشان می دهد که تأمین اجتماعی به دنبال ایجاد یک سیستم جامع حمایتی برای بازنشستگان است. همچنین، افزایش مبلغ تسهیلات در سال های اخیر نشان دهنده توجه ویژه این سازمان به تأمین نیازهای مالی بازنشستگان در شرایط تورمی است. علاوه بر این، تأمین اجتماعی، با همکاری بانک ها و سایر نهادهای مالی، تلاش کرده تا فرایند پرداخت تسهیلات را تسهیل و شفاف سازی کند. این اقدامات نه تنها رضایت بازنشستگان را افزایش داده، بلکه اعتماد آنان به سیستم تأمین اجتماعی را نیز تقویت کرده است. در نهایت، این سازمان با برنامه ریزی بلندمدت و توجه به نیازهای جامعه بازنشستگی، گام های مؤثری در جهت بهبود وضعیت معیشتی این قشر برداشته است.